

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยคริสเตียน
Development of Promoting Moral and Ethical Model for Students in
Christian University of Thailand

สรพงษ์ ศรีบุญไทย
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
E-mail: sorapongs2019@gmail.com
อภินันต์ อันทวีสิน
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
E-mail: apinun_un@hotmail.com
ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
E-mail: choomintarak@gmail.com
Sorapong Sriboonthai
Student, Master of Education Program in Educational Administration
Faculty of Multidisciplinary, Christian University of Thailand
Apinun Untaweessin
Lecturer, Faculty of Multidisciplinary, Christian university of Thailand
Chomsak Intrarak
Lecturer, Faculty of Multidisciplinary, Christian University of Thailand

รับเข้า: 5 พฤษภาคม 2564 แก้ไข: 27 พฤษภาคม 2564 ตอบรับ: 9 มิถุนายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยคริสเตียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนานักศึกษาระดับ
ปริญญาตรีและอาจารย์ประจำ จำนวน 34 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน

336 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบจับฉลาก กลุ่มตัวอย่างสำหรับทดลองใช้รูปแบบเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา รูปแบบการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ แผนปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบก่อนและหลังการทดลอง แบบประเมินผลการใช้รูปแบบด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และคุณค่า และความพึงพอใจต่อรูปแบบ การตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยโดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และสถิติทดสอบที ผลวิจัยพบว่า สภาพปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน ด้านรักษามัคคีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านอาสาช่วยเหลือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำมาผลการวิเคราะห์มาออกแบบและสร้างรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาได้รูปแบบ ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3Hs คือประกอบไปด้วยกิจกรรม Head ด้านพุทธพิสัยพัฒนาความรู้ความเข้าใจ กิจกรรม Heart ด้านจิตพิสัยพัฒนาด้านเจตคติ และกิจกรรม Hand ด้านทักษะพิสัยพัฒนาด้านการประพฤติปฏิบัติ หลังจากนั้นนำรูปแบบไปประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ได้เท่ากับ 1.00 ทุกข้อใช้ได้ จากนั้นได้วางแผนการทดลองใช้รูปแบบเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ และประเมินผลการใช้รูปแบบมีผลการทดลองใช้รูปแบบก่อนและหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการประเมินด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิภาพ ด้านคุณค่า และความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง ภายหลังการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้คือ ควรนำรูปแบบ 3Hs ไปใช้ในการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยปรับปรุงกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับชั้นปีของนักศึกษาที่ใช้กับคุณธรรมและจริยธรรมข้ออื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนานักศึกษา

คำสำคัญ: รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม รักและสามัคคี อาสาและช่วยเหลือ

Abstract

The purpose of this study was to develop the Promoting Moral and Ethical Model for Students at the Christian University of Thailand. The sample was the committee for the development of undergraduate students and full-time lecturers, 34 people and 336 first-year students of the academic year 2020, 183 students were random with a simple drawn for the study of problem conditions by selecting representatives of each course, a total of 44 people. The research instruments consisted of a problem

condition interview form, problem condition questionnaire, model of action to strengthen students' morality and ethics, model Efficiency Evaluation Form by measuring the consistency of the pattern with objectives, model trial action plan, pre-and post-test model evaluation form, evaluation form the use of the efficiency, effectiveness and value model, the model satisfaction assessment form. The investigation of the quality of the research instruments was performed by using the index of consistency of question and objective consistency by five experts. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Content analysis, and t-test.

The results found that the problems in the moral and ethical enhancement of Christian university students were moderate level. The model was composed of 3Hs activities: Head, Heart, and Hand. The efficiency value by the Item-Objective Congruence (IOC) was 1.00 for every item. The experiment was processed with the action plan and found that the scores of post-test were higher than pre-test at the statistical significant .01 level. The moral and ethical enhancement model was the highest levels of efficiency, effectiveness, value, and satisfaction. The recommendations for the application of the moral and ethical enhancement model for university students should be varied with the various activities for different years of the students.

Keywords: promoting moral and ethical model, love and unity, volunteer and help

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดไว้ในมาตราที่ 54 ว่าการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดไว้ในหมวด 1 มาตราที่ 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในหมวด 4 มาตราที่ 1 ด้านผู้เรียน กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์โดยมี 4 ตัวบ่งชี้ คือ มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบ ซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา

ประหยัด รวมทั้งมาตราที่ 23 ยังกำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม ดังนั้นการศึกษาของประเทศผู้นำด้านการศึกษาต้องความตระหนักถึงสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมคนไทย (พัชรี ปิยะภรณ์, 2562: 1-2)

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำเนินการด้านการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยคริสเตียน พบว่า ที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนนั้นยังไม่พบการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ เนื่องจากรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนั้นมีความหลากหลายทั้งการจัดการเรียนการสอน การจัดโครงการ/กิจกรรมที่แตกต่างกัน และยังไม่มีมีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนโดยผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยคริสเตียน และสถาบันการศึกษาอื่นๆในสังกัดสภาคริสตจักรในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นผู้บริหารอาจารย์ด้านพัฒนานักศึกษาและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาสภาพปัญหาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยคริสเตียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2563 โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบจับฉลากจากนักศึกษาทั้งหมด 336 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาใช้สูตรคำนวณของยามานะ ได้จำนวน 183 คน

สำหรับการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้และการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมนำมาออกแบบและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา และทำการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยวัดค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับวัตถุประสงค์จากผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพัฒนานักศึกษาและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 3 คน
ด้านสถิติวิเคราะห์ จำนวน 1 คน ด้านการใช้ภาษาไทย จำนวน 1 คน

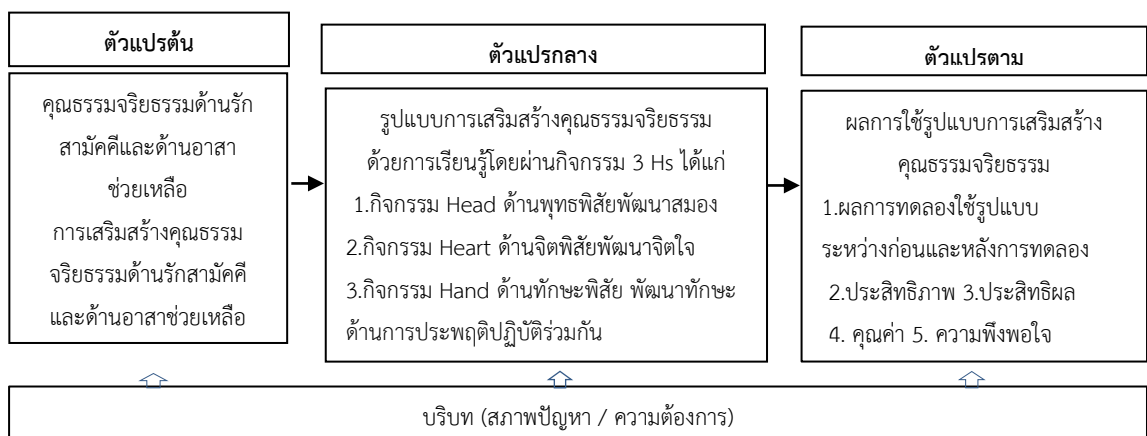
สำหรับการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้าง
คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินผลการใช้รูปแบบก่อน
และหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเลือกแบบเจาะจงเป็นตัวแทนนักศึกษาจาก 11
หลักสูตร โดยหลักสูตรเป็นผู้เลือกจำนวน 44 คน และการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลคุณค่า
ของรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี
และอาจารย์ประจำที่รับผิดชอบดูแลงานด้านการพัฒนานักศึกษาและด้านคุณธรรมและจริยธรรม
นักศึกษา จำนวน 34 คน จึงไม่มีการเลือกตัวอย่าง และการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรีและอาจารย์
ประจำมหาวิทยาลัยคริสเตียน ที่รับผิดชอบดูแลงานด้านการพัฒนานักศึกษาและด้านคุณธรรมและ
จริยธรรมนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 34 คน จึงไม่มีการเลือกตัวอย่าง และเลือกจากตัวแทนนักศึกษา
จำนวน 11 หลักสูตรโดยหลักสูตรเป็นผู้เลือกจำนวน 44 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาและ
บุคลากรมหาวิทยาลัยคริสเตียน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านรักสามัคคีและด้านอาสาช่วยเหลือ โดยจะศึกษา
เฉพาะบริบทของมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม 2563-มีนาคม 2564 เป็น
ระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการ
วิจัยโดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน

1.2 รูปแบบการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ซึ่งมีองค์ประกอบได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ 3Hs และการประเมินผล

1.3 แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยวัดค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item-Objective Congruence: IOC)

1.5 แผนปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบโดยใช้แผนภูมิแกนต์ (Gantt Chart)

1.6 แบบประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนก่อนและหลังการทดลอง

1.7 แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลคุณค่า และความพึงพอใจ

เครื่องมือ การพัฒนาเครื่องมือวิจัย และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

1.2 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดเนื้อหา รายละเอียดและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเสนอแนะและแก้ไข

1.3 นำแบบสอบถามจากข้อ 1.3 เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่า IOC ได้ค่า $IOC = 0.80-1.00$

1.4 นำแบบสอบถามจากข้อ 1.4 มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่นักศึกษาที่เป็นประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คน

1.5 นำแบบสอบถามจากข้อ 1.5 มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

1.6 นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 1.6 มาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์และการแปรผลข้อมูลวิจัย

1.1 การศึกษาสภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนวิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

1.2 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนที่สร้างขึ้น วิเคราะห์โดยใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 3 คน ด้านสถิติวิเคราะห์ จำนวน 1 คน ด้านการใช้ภาษาไทย จำนวน 1 คน

1.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบทีแบบจับคู่ (Paired Samples T-Test) เพื่อทดสอบความแตกต่างตามสมมติฐานของการปฏิบัติทดลองระหว่างก่อนและหลัง โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 ผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน เกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผลคุณค่า และความพึงพอใจ วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนจากการศึกษาโดยวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาจากแบบสอบถาม ดังแสดงตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน

หัวข้อการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านรักสามัคคี			
1. นักศึกษามีความรู้สึกยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี	4.67	0.56	มากที่สุด
2. นักศึกษาคิดว่าในการอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีความรักซึ่งกันและกัน	4.65	0.60	มากที่สุด
3. นักศึกษาคิดว่าทุกคนมีความสำคัญและจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน	4.65	0.58	มากที่สุด
4. นักศึกษาคิดว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมความสามัคคีมีความจำเป็นและมีความสำคัญ	4.65	0.56	มากที่สุด
5. นักศึกษาให้ความเกื้อกูล เอาใจใส่และห่วงใยสวัสดิภาพของผู้อื่นเมื่อมีโอกาสด้วยการแสดงออกถึงความรักกันและกัน เข้าใจถึงความต้องการผู้อื่นเหมือนกับที่ตนเองต้องการ	4.56	0.61	มากที่สุด
6. นักศึกษาแสดงความรักต่อผู้อื่นด้วยความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข	4.52	0.67	มากที่สุด

ตารางที่ 1 สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
7. นักศึกษาอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างความปรองดองและสมานฉันท์	4.51	0.58	มากที่สุด
8. นักศึกษาแสดงความเมตตาด้วยการให้อภัยซึ่งกันและกันเมื่อมีผู้กระทำความผิดต่อนักศึกษา	4.39	0.67	มาก
9. นักศึกษาให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความพร้อมเพรียง	4.39	0.66	มาก
10. ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อมีการต้องทำกิจกรรมหรือโครงการกลุ่ม	4.09	0.30	มาก
รวม	4.51	0.58	มากที่สุด
ด้านอาสาช่วยเหลือ			
1. นักศึกษาเห็นว่าในสังคมจำเป็นต้องมีผู้ที่อาสาให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	4.63	0.60	มากที่สุด
2. ช่วยเหลือเพื่อนที่ลำบากตามกำลังความสามารถของนักศึกษา	4.56	0.58	มากที่สุด
3. นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่คณะหรือมหาวิทยาลัยจัดขึ้น	4.54	0.58	มากที่สุด
4. นักศึกษาช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจแม้จะไม่ได้รับการร้องขอ	4.50	0.62	มากที่สุด
5. นักศึกษาให้คำแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น อำนวยความสะดวกและแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น	4.49	0.62	มาก
6. นักศึกษาบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน	4.46	0.68	มาก
7. นักศึกษายินดีสละสิทธิ์บางอย่างของตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	4.38	0.67	มาก
8. นักศึกษาช่วยทบทวนบทเรียนให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ	4.36	0.73	มาก
9. นักศึกษาบริจาคเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้ยากไร้	4.35	0.69	มาก
10. นักศึกษามาปฏิบัติกิจกรรมของทางมหาวิทยาลัยเมื่อได้รับการขอความร่วมมือถึงแม้จะเป็นวันหยุด	4.26	0.71	มาก
รวม	4.45	0.65	มาก
โดยภาพรวม	4.48	0.30	มาก

จากตารางที่ 1 สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$, $SD=0.30$) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านรักสามัคคี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ นักศึกษามีความรู้สึกละอายใจเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, $SD=0.56$) รองลงมา นักศึกษาคิดว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องมีความรักซึ่งกันและกัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, $SD=0.60$) นักศึกษาคิดว่าทุกคนมีความสำคัญและจำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, $SD=0.58$) นักศึกษาคิดว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมสามัคคีมีความจำเป็นและมีความสำคัญ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, $SD=0.56$) และนักศึกษาให้ความเกื้อกูล เอาใจใส่และห่วงใยสวัสดิภาพของผู้อื่นเมื่อมีโอกาสด้วยการแสดงออกถึงความรักกันและกัน เข้าใจถึงความต้องการผู้อื่นเหมือนกับที่ตนเองต้องการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, $SD=0.61$) และ

ในด้านอาสาช่วยเหลือ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ นักศึกษาเห็นว่าในสังคมจำเป็นต้องมีผู้ที่อาสาให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, $SD=0.60$) รองลงมา นักศึกษาช่วยเหลือเพื่อนที่ลำบากตามกำลังความสามารถของนักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$, $SD=0.58$) และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่คณะหรือมหาวิทยาลัยจัดขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, $SD=0.58$)

รูปแบบการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้และการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมผู้วิจัยนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนเมืองคัปรากอบ ดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ กระบวนการเรียนรู้ 3Hs ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (1) กิจกรรม Head ด้านพุทธิพิสัย คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือบนพื้นฐานหลักคำสอนของคริสต์ศาสนา ประกอบด้วยกิจกรรมเตรียมความพร้อม กิจกรรมละลายพฤติกรรม บทเพลงสื่อความหมายรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ เกมมิฟิเคชัน Kahoot (ประเมินก่อนการทดลอง) และการบรรยายให้ความรู้คุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ (2) กิจกรรม Heart ด้านจิตพิสัย คือ การสร้างเจตคติ ความรู้สึก ค่านิยมที่ถูกต้อง ในคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือบนพื้นฐานหลักคำสอนของคริสต์ศาสนาประกอบด้วย การบรรยายโดยนักศึกษามีส่วนร่วม ให้ดูวิดีโอ บุคคลต้นแบบ/กรณีศึกษา กิจกรรมสะท้อนคิด แบ่งปันประสบการณ์ และวิพากษ์คุณธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ (3) กิจกรรม Hand ทักษะพิสัย คือ การวางแผนทางความประพฤติ การลงมือปฏิบัติร่วมกัน ในคุณธรรมจริยธรรมด้านรัก สามัคคี อาสา ประกอบด้วยกิจกรรมกลุ่มระดมสมอง การนำเสนอโครงการแนวปฏิบัติกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ การวิพากษ์โครงการ และเกมมิฟิเคชัน Kahoot (ประเมินหลังการทดลอง) และองค์ประกอบที่ 4 การประเมินผลรูปแบบประกอบด้วย (1) การประเมินผลด้านความรู้ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ ประเมินผลระหว่างก่อนและหลังจัดกิจกรรมประเมินจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย (2) การประเมินผลด้านเจตคติความรู้สึกและค่านิยมที่ถูกต้องในคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสะท้อนคิด กิจกรรมแบ่งปันประสบการณ์ และการวิพากษ์ด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ (3) การประเมินด้านความประพฤติและการลงมือปฏิบัติร่วมกัน ประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มระดมสมอง การมีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ การมีส่วนร่วมในการวิพากษ์โครงการ

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยใช้การหาค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ประสิทธิภาพของ

รูปแบบ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ให้ความเห็นว่ารูปแบบกับวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกันโดยมีค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.60

ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ได้เรียนรู้ด้วยรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนจะมีคุณธรรมจริยธรรมที่สูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยรายละเอียดผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนพบว่า ด้านรักสามัคคี ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นก่อนการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, $SD=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษามีความรู้สึกยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี ($\bar{X}=4.50$, $SD=0.63$) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นหลังการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.51$, $SD=0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษามีความรู้สึกยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี ($\bar{X}=4.68$, $SD=0.52$) ด้านอาสาช่วยเหลือ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นก่อนการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.24$, $SD=0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาเห็นว่าในสังคมจำเป็นต้องมีผู้ที่อาสาให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X}=4.43$, $SD=0.66$) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นหลังการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, $SD=0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถาม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษาเห็นว่าในสังคมจำเป็นต้องมีผู้ที่อาสาให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X}=4.61$, $SD=0.54$) และเมื่อนำผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนระหว่างก่อนและหลัง การทดลองมาเปรียบเทียบกันในภาพรวม พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน เฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นหลังการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน เฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้ง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยคริสเตียน ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน		$\bar{x}$	SD	t	p-value
ด้านรักสามัคคี	ก่อนการทดลอง	4.34	0.11	7.91	0.00**
	หลังการทดลอง	4.51	0.08		
ด้านอาสาช่วยเหลือ	ก่อนการทดลอง	4.24	0.14	4.38	0.00**
	หลังการทดลอง	4.42	0.09		
ภาพรวม	ก่อนการทดลอง	4.29	0.13	7.67	0.00**
	หลังการทดลอง	4.46	0.10		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ด้านประสิทธิภาพประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจต่อ พบว่า 1) ประสิทธิภาพ ประกอบด้วย (1) ด้านอรรถประโยชน์ (utility) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ช่วยพัฒนาระบบงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านอาสาช่วยเหลือ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.59$, $\sigma=0.56$) (2) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สามารถนำไปใช้จริงได้ในมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.62$, $\sigma=0.55$) (3) ด้านความเหมาะสม (propriety) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยคริสเตียนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.53$, $\sigma=0.56$) และมีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยคริสเตียนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านอาสาช่วยเหลือ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.53$, $\sigma=0.56$) และ (4) ด้านความถูกต้อง (accuracy) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความถูกต้องตรงกับการปฏิบัติงานจริงในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.35$, $\sigma=0.49$) 2) ประสิทธิภาพ ประกอบด้วย (1) ด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของรูปแบบ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สนับสนุนให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคี ต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.74$, $\sigma=0.51$) (2) ด้านความรู้ความเข้าใจ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่เกิดจากการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีให้กับผู้อื่นได้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.50$, $\sigma=0.56$) และ (3) ด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมด้านการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านอาสาช่วยเหลือในสถานศึกษาชุมชนและสังคมได้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.44$, $\sigma=0.61$) 3) ด้าน

คุณค่า ประกอบด้วย (1) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ อาจารย์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาที่ดีและการสอนของอาจารย์เป็นผลดีต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.50$, $\sigma=0.51$) (2) ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้นักศึกษา ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักศึกษาได้รับการปลูกฝังให้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{\mu}=4.76$, $\sigma=0.43$) และ (3) ด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักศึกษาได้รับความรู้และเข้าใจเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือจากกิจกรรมการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.44$, $\sigma=0.50$) ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนโดยสอบถามจากคณะกรรมการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรีและอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยคริสเตียนที่รับผิดชอบดูแลงานด้านพัฒนานักศึกษาและด้านคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษา พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรีและอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยคริสเตียนที่รับผิดชอบต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัย คริสเตียน ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือโดยเน้นกระบวนการกลุ่มมีความสนุกสนาน มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.53$, $\sigma=0.71$) และผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคีทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, $SD=0.62$)

อภิปรายผล

จากการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนพบว่า โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ ด้านรักสามัคคี พบว่า มีข้อคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษามีความรู้สึกยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี และระดับน้อยที่สุด คือ ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เมื่อมีการต้องทำกิจกรรมหรือโครงการกลุ่ม ด้านอาสาช่วยเหลือสามัคคี พบว่า มีข้อคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษาเห็นว่าในสังคมจำเป็นต้องมีผู้ที่อาสาให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและระดับน้อยที่สุด คือ นักศึกษามาปฏิบัติกิจกรรมของทางมหาวิทยาลัยเมื่อได้รับการขอความร่วมมือถึงแม้จะเป็นวันหยุด จากการวิจัยสภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่านักเรียนยังนึกผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และจากการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม การแสดงออกถึงจิตสาธารณะส่วนรวมยังอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประภัศร สมสถาน และจักรกฤษณ์ โปณะทอง (2563: 2425-2438) ที่พบว่า ด้านที่ควรส่งเสริมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยสภาพความคาดหวังมากที่สุด เท่ากันสองด้าน คือ ด้านการตอบสนองจากการกระทำของตนเองและด้านการดูแลเอาใจใส่ และเสียสละเมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านการรับรู้ตนเองมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด

รูปแบบการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน จากการศึกษาแนวคิดหลักการในการจัดการเรียนรู้และการศึกษาสภาพปัญหา ผู้วิจัยได้พัฒนาโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ 3Hs และการประเมินผล เนื่องจาก จากการศึกษาแนวคิดและการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อคิดเห็นสภาพปัญหานักศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรมมีเจตคติที่ดีเพื่อนำไปสู่การแสดงออกผ่านการปฏิบัติ ซึ่งรูปแบบที่กำหนดขึ้นนั้นมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนรัฐชา รัตนพันธ์ และคณะ (2561: 15-25) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าการศึกษาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานตามหลักทักษะชีวิต 4H เพื่อให้ได้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่า 1) ผลการจัดรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานตามหลักทักษะชีวิต 4H ประกอบไปด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่ (1) Think-Pair-Share (2) Mind Map (3) Field Trip (4) Project-based Learning (5) Agree & Disagree Statement และ (6) Students' Reflection

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนโดยใช้ค่าความสอดคล้องของรูปแบบที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ให้ความเห็นว่ารูปแบบกับวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกันโดยมีค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.60 สามารถใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rovinelli, R. J. และ Hambleton, R.K. (1976) พบว่า การหาค่า IOC เป็นการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ และจะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามหนึ่ง ๆ กับวัตถุประสงค์ทุก ๆ ข้อที่มุ่งวัดในแบบทดสอบ และการนำแนวคิดการหาค่า IOC มาใช้ในการพัฒนาแบบทดสอบควรคำนึงถึงแนวคิดของผู้คิดตั้งต้น

ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน เฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นก่อนหลังการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน เฉลี่ย 4.46 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ประยูรศรี กวานปรัชชา และคณะ (2559: 52-60) ซึ่งได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านความมีวินัยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคุณธรรมด้านความมีวินัย ในระยะทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม (3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เชิงคุณธรรมด้านความมีวินัย หลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้เชิงคุณธรรมด้านความมีวินัยไม่แตกต่างกัน จากการทดสอบหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมตามรูปแบบและผ่านไป 2 สัปดาห์

ผลของการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผลคุณค่า และความพึงพอใจ ดังนี้ ด้านประสิทธิภาพ ประกอบด้วย (1) ด้านอรรถประโยชน์ (utility) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ ช่วยพัฒนาระบบงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านอาสาช่วยเหลือ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สามารถนำไปใช้จริงได้ในมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ด้านความเหมาะสม (propriety) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยคริสเตียนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยคริสเตียนในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านอาสาช่วยเหลือ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และ (4) ด้านความถูกต้อง (accuracy) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความถูกต้องตรงกับการปฏิบัติงานจริงในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบการเสริมสร้างมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการที่ระบุผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนในการดำเนินงาน ไม่สร้างความยุ่งยากซับซ้อนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำไปปฏิบัติกับนักศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดประเมินแบบเสริมพลังจากการศึกษาของพระมหาประยูรดิग्ขปญโญ (ช่วงการ) (2559: 163-169) ประกอบด้วย (1) การจัดลำดับความสำคัญ (2) การกำหนดเป้าหมาย (3) การพัฒนายุทธวิธี (4) การบันทึกความก้าวหน้าและการประเมินประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจในสถานศึกษาจากการศึกษาของ นิติ นาชิต (2560: 180-197) ประกอบไปด้วย (1) ด้านอรรถประโยชน์ (utility) ได้แก่ การสะท้อนให้เห็นถึงสภาพและผลของการดำเนินงาน การเสริมสร้างให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มี

ส่วนร่วมในการดำเนินงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในงาน ส่งเสริมการปฏิบัติงานจริง และช่วยพัฒนาระบบงาน (2) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) ได้แก่ สามารถนำไปใช้จริง มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบเข้าใจง่ายและไม่ยุ่งยากซับซ้อน (3) ความเหมาะสม (propriety) ได้แก่ มีกระบวนการที่สอดคล้อง มีความเหมาะสมกับบริบท เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบภาระงาน (4) ความถูกต้อง (accuracy) ได้แก่ มีความถูกต้องตรงกับการปฏิบัติงานจริงมีเกณฑ์การประเมินที่ทำให้ผลการประเมินมีความถูกต้องมีความน่าเชื่อถือในผลการประเมิน ด้านประสิทธิผล ประกอบด้วย (1) ด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของรูปแบบ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ สนับสนุนให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคี ต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ด้านความรู้ความเข้าใจ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักศึกษาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่เกิดจากการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีให้กับผู้อื่นได้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมด้านการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้านอาสาช่วยเหลือในสถานศึกษา ชุมชน และสังคมได้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดการวัดประสิทธิผลองค์การจากการศึกษาของ กมลชนก รักวงษ์ และ วิมล หอมยี่ง (2560: 205-219) ประกอบไปด้วย แนวทางที่มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมาย (The Goal-Attainment Approach) วัดประสิทธิผลขององค์การจากความสามารถในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ยึดหลักว่า องค์การมีความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง โดยอาจมีเป้าหมายเดียวหรือหลายเป้าหมายก็ได้ แนวทางที่มุ่งการบรรลุเป้าหมาย คือ องค์การจะต้องมีความมั่นคง มีเหตุผลและแสวงหาเป้าหมายที่แท้จริง และแนวทางเชิงระบบ (The Systems Approach) วัดประสิทธิผลขององค์การตามแนวคิดเชิงระบบที่มีทรัพยากรนำเข้า กระบวนการแปรสภาพทำให้เกิดผลผลิต ด้านคุณค่า ประกอบด้วย (1) ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ อาจารย์ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาที่ดีและการสอนของอาจารย์เป็นผลดีต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้นักศึกษา ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักศึกษาได้รับการปลูกฝังให้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักศึกษาได้รับความรู้และเข้าใจเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือจากกิจกรรมการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ จากการศึกษาค้นคว้าของ ฤติมาศ ศรีสุข (2557: 33-34) การประเมินโดยใช้แนวคิดการวัดผลเชิงดุลยภาพ (Balanced Scorecard) ประกอบด้วย มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา มุมมองด้านกระบวนการภายใน มุมมองด้านลูกค้า มุมมองทางการเงิน โดยในการประเมินคุณค่าของรูปแบบประกอบไปด้วย (1) ด้านนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง (2) ด้านการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้าง

คุณธรรมจริยธรรม (3) ด้านการพัฒนาบุคลากร (4) ด้านงบประมาณและทรัพยากร (5) ประเมินด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน และด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรีและอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย คริสเตียน ที่รับผิดชอบดูแลงานด้านพัฒนานักศึกษาและด้านคุณธรรมและจริยธรรมนักศึกษาต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคีและอาสาช่วยเหลือโดยเน้นกระบวนการกลุ่มมีความสนุกสนาน มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียน ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงสุด 2 ข้อ คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านรักสามัคคีทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษานี้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์/คิดแก้ปัญหาในการช่วยเหลือสังคม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากในรูปแบบ 3Hs มีการจัดการเรียนสอนให้ความรู้ มีกิจกรรมการสร้างเจตคติที่ดีผ่านบุคคลต้นแบบ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาอาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการวิพากษ์และแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และมีการแบ่งกลุ่มให้นักศึกษาร่วมกันระดมสมองมีการนำเสนอโครงงานโดยมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษา หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์ร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของพัฒนา พรหมณี และคณะ (2563: 59-66) พบว่า ความพึงพอใจคือความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ ประกอบด้วย ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกบวก คือความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้มีความสุข ส่วนความรู้สึกลบ คือ ความรู้สึก ที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความไม่สบายใจ ความรู้สึกสองแบบนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับ ซับซ้อน ระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสองเรียกว่าระบบความพึงพอใจ ซึ่งความพึงพอใจ จะเกิดขึ้นเมื่อความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความพอใจของมนุษย์ได้แก่ ทรัพยากร (Resource) หรือสิ่งเร้า (Stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือ การศึกษาทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจแก่มนุษย์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนที่ได้พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 3Hs และการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและอาจารย์ด้านพัฒนานักศึกษาจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับการ

พัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและด้านอาสาช่วยเหลือได้ เป็นรูปแบบที่
ประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณค่าสามารถนำไปใช้ได้

2. การใช้รูปแบบเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาผู้บริหารของมหาวิทยาลัยคริสเตียน
ที่กำกับดูแลงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและด้านการพัฒนานักศึกษาต้องมีการบูรณาการ
ร่วมกันกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา โดยเน้นให้นักศึกษาได้ปฏิบัติในโครงการ/
กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณค่าให้มาก
ที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนที่ได้พัฒนาขึ้นมี
องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 3Hs และการ
ประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและอาจารย์ด้านพัฒนา
นักศึกษาจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับการ
พัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านรักสามัคคีและด้านอาสาช่วยเหลือได้ เป็นรูปแบบที่
ประสิทธิภาพประสิทธิผลและคุณค่าสามารถนำไปใช้ได้

2. ควรพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาโดยอาจเพิ่มกิจกรรม
เช่น ค่ายคุณธรรมจริยธรรม หรือ การออกสู่ชุมชนร่วมกับสถาบันอื่น ๆ เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนแยกตาม
สาขาวิชาเพื่อนำผลไปใช้พัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาให้เหมาะสมตามสาขาวิชาและการประกอบ
อาชีพในอนาคต

4. ควรศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยคริสเตียนในนักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้ออื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละชั้นปี

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก รักชาววงศ์ และ วิมล หอมยิ่ง. (2560). ประสิทธิภาพของโครงการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2): 205-219.
- ธณัฐชา รัตนพันธ์ สรเดช ครุฑจ้อน และ มนต์ชัย เทียนทอง. (2561). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานตามหลักทักษะชีวิต 4H เพื่อให้ได้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ

นักศึกษาคณะครุศาสตร์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์, 5(ฉบับพิเศษ): 15-25.

นิติ นาชิต ชัยวิจิต เจียรชนะ และ ธีรภัฏ รัชชุตานติ. (2560). การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน
หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจในสถานศึกษา
อาชีวศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(3): 180-197.

ประภัสสร สมสถาน และ จักรกฤษณ์ โปณะทอง. (2563). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะจิตบริการของนักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,
8(6): 2425-2438.

ประยูรศรี กวานปรัชชา พจมาน ชำนาญกิจ ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2559). การพัฒนารูปแบบ
กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วารสาร
มหาวิทยาลัยนครพนม, 6(2): 52-60.

พระมหาประยูร ดิถีขปญโญ (ช่างการ) แม่ชีระเปียบ ธิรญาณี. (2559). การประเมินเสริมพลัง: มิติ
ใหม่ของการประเมินเพื่อการพัฒนางาน. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 3(2): 163-169.

พัชรีย์ ปิยภัณฑ. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ฤดีมาศ ศรีสุข. (2557). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในฝัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1-6 โดยใช้แนวคิดการวัดผลเชิงคุณภาพ (Balanced Scorecard) กรณีศึกษาโรงเรียน
ราชวินิตบางเขน. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Rovinelli, R.J. and Hambleton, R.K. (1976). *On the use of content specialists in the
assessment of criterion-referenced test item validity*. Paper presented at the
annual meeting of the American Educational Research Association : California.
April 19 –23, 1976: Retrieved on February 3rd, 2018, from [https://files.eric.
ed.gov/fulltext/ED121845.pdf](https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED121845.pdf). 1-35.